

Nationalstadsparken i Borgå

Årsberättelse 2024

Årsberättelse

I årsberättelse för nationalstadsparken i Borgå presenteras hur Borgå stad har utvecklat nationalstadsparken under det senaste året. I rapporten berättas också om verksamhet som anknyter till allmänheten: hur kommuninvånarna har involverats, firandet av årsdagar, kommunikation och marknadsföring. Förutom staden ordnar också många privata aktörer och organisationer tjänster, aktiviteter och evenemang i nationalstadsparken. I denna årsrapport presenteras dock endast hur staden skapar bättre förutsättningar för områdets hållbara användning. I slutet av årsberättelsen finns information om hur nätverket av nationalstadsparkerna i Finland tillsammans har börjat öka synligheten för sina områden.

Den viktigaste planen som gäller hela NSP-området är den lagstadgade skötsel- och nyttjandeplanen. Den styr områdets skötsel, verksamhet och evenemang. Skötsel- och nyttjandeplanen för nationalstadsparken i Borgå godkändes av Borgå stadsfullmäktige och miljöministeriet år 2019. Skötsel- och nyttjandeplanen finns på Borgå stads webbplats, på nationalstadsparkens sidor: <https://www.porvoo.fi/sv/nationalstadsparken-i-borga/skotsel-och-nyttjandeplan-for-nationalstadsparken-i-borga/>.

NSP-arbetsgruppen granskar planerna som gäller området och ser till att områdets användning och utveckling är i linje med dess värden. NSP-arbetsgruppen är en multiprofessionell arbetsgrupp under sektorerna för Stadsutveckling och Livskraft och består av medlemmar från stadsinfra, stadsplanering, byggnadstillsyn, miljövård, kultur, turism och evenemang. Arbetsgruppen leds av stadsutvecklingsdirektören.

Innehållsförteckning

1	Forskningsarbete	4
2	Planläggning	5
3	Projekt.....	6
4	Byggande och istandsättning av rekreatiomsområden	6
5	Delaktighet och årsdagar.....	8
6	Kommunikation	9
7	Turism och marknadsföring	10
8	Kommande utveckling och verksamhet	12
9	Samarbete med andra nationalstadsparker	13

1. Grop för utgrävningar.

3. Vid en offentlig tillställning berättade arkeologerna om utgrävningsarbetet och fynden.

4. Ursprungliga planteringar har bevarats i folkparken i Kokon.

1 Forskningsarbete

Helsingfors universitets arkeologer undersöker i sommar Stora Borgbacken i Borgå. I ett projekt som finansieras av Finlands Akademi utreds hur Finland och Karelska näset har europeiserats AD 1200–1600. Projektet leds av Mika Lavento, professor i arkeologi vid Helsingfors universitet. I seminarieutgrävningar i arkeologi arbetade under det första året arkeologstuderande som presenterade fynd under öppna guidningar för allmänheten 5.6 och 12.6. Till vardera kom ett femtiotal intresserade åhörare, vilka fick känna på den brända jorden som funnits under botten på en spis från medeltiden. Syftet med utgrävningarna var att utreda när slottet anlades och hur länge det användes. Arkeologerna fann medeltida våningar på Borgbacken som stöder tidigare föreställningar om användningen av slottet under 1300-talet. Kanske kan gåtan kring tiden när slottet byggdes lösas när fynden undersöks närmare under den kommande vintern på universitetet.

Växtligheten på ängarna i folkparken i Kokon kartlades under sommaren som grund för restaurerings- och skötselplanen. Kartläggare AFD Leena Linden hittade bland annat sällsynta syrener i området, som kan härstamma från 1930-talet. Syrenerna måste ha planterats senare än då när parken anlades. Parksyren har som art beskrivits först 1910 och syrenen Isabella kom ut på marknaden på 1920-talet. Men på uddens spets har förutom häggmispel också vuxit berberis och sibiriska ärtbuskar, som mycket väl kan vara ursprungliga planteringar.

I Gamla Borgå utreddes gatubeläggningarnas historia på Ågatan, Brobacken, Kyrkotorget och Vävaregränd.

På Ruskis område gjordes på våren och sommaren 2024 kartläggningar av åkergrödor och trollsländor. Kartläggningarna beställdes av NTM-centralen i Nyland.

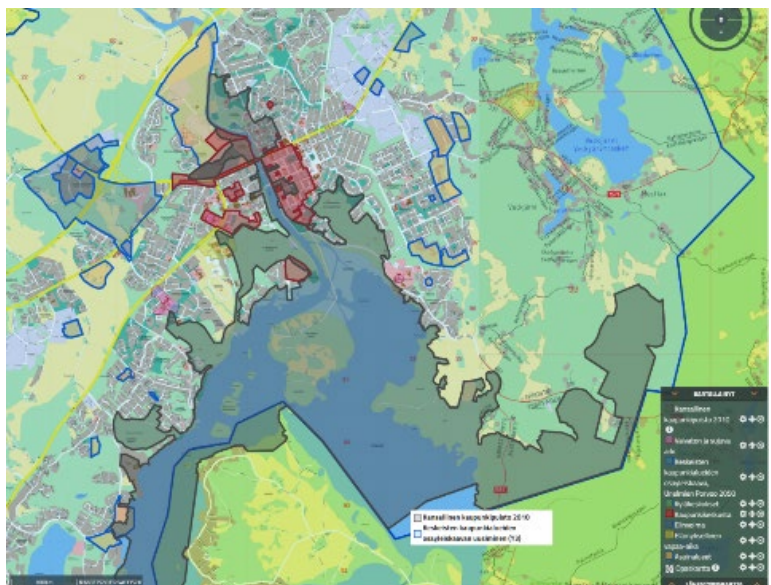
Flera undersökningar för delgeneralplanen för de centrala områdena har gjorts under de senaste åren. Till sist har utredningar gjorts bl.a. om badstränder och båtliv.

2 Planläggning

Revideringen av delgeneralplanen för de centrala områdena i Borgå framskrider till utkastskedet. Strukturmodellerna och konsekvensbedömningar av dem samt en jämförelse av modellerna var framlagda på stadens webbplats i slutet av 2022. Borgå stads servicenätsutredning gjordes våren 2024. Servicenätsutredningen om tjänsterna inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen blir klar hösten 2024.

När det gäller detaljplanearbeten så ingår NSP-område i området för gamla stan i Borgå och i detaljplanen för Kokon idrottscentrum (DP 563). Näse gård och Näse begravningsplats (DP 408) samt detaljplanen för Stationsområdet (DP 520) finns i NSP-området, men vid beredningen av dem väntas en uppdatering av generalplanen. Detaljplanen för Kokon idrottscentrum godkändes av stadsfullmäktige 12.6.2024. I gamla stan pågår planläggningen för hotellet Runo i kvarteret 1303 (DP 543), detaljplanen för Hopea-kvarteret och för Kommungårdens kvarter (DP 555). Planlägningsarbete som berör södra delen av västra åstranden och det gamla campingområdet i Kokon är i inledningskedet. Dessa kommer troligen ha endast lite NSP-område. Projektet för att utveckla stadskärnan och Empirestadsdelen innefattar troligen vissa delar av åstranden, som hör till NSP-området.

Detaljplanerna för Sjötullen (DP 527), Parkgata II (DP 568) samt Näse begravningsplats och Näse gård gränsar till NSP-området. Inom området för den tidigare yrkesskolan i Haiko pågår en detaljplan, Edelfeltsstranden (DP 542), som gränsar till Albert Edelfelts ateljémuseum i NSP-området.

5. Kartutdrag ur planlägningsöversikten.

3 Projekt

Planerna för restaureringen av den gamla bron i Borgå är klara, men genomförandet har ännu inte kommit i gång. Stadsplaneringsnämnden beslutade vid sitt möte i juni 2024 att avbryta upphandlingen av en byggentreprenad för balkbro i gamla stan. Upphandlingen kommer att konkurrensutsättas på nytt enligt upphandlingslagen.

4 Byggande och istandsättning av rekreationsområden

6. Fotoram i Kanonparken.

På västra åstranden installerades i maj fotoramarna Här-
liga Borgå. De var ett projekt för deltagande budgetering
2023. En del av ramarna är lägre så att barn och t.ex. rull-
stolsanvändare kan posera i dem.

Nya bänkar installerades i **Runebergsparken**. Bänkmo-
dellen är från 1930-talet och färgen mörkgrön.

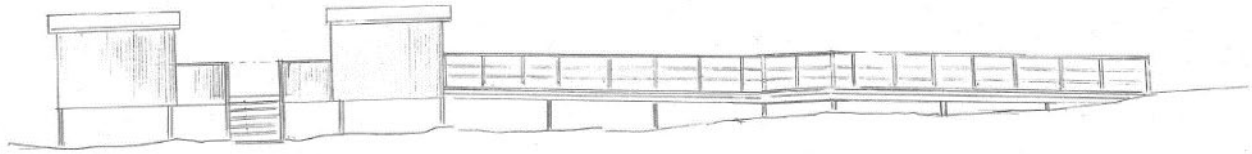
I år har **erosionsproblemet minskat i Borgbackens** kan-
ter. De senaste årens erosionsbekämpning och styrningen
om rutterna verkar lyckade. På vallslutningarna med
mycket buskage växer slyn kraftigt och det är ett ständigt
problem. Forststyrelsen har i sommar endast skött röj-
ningen av ett delområde.

7. På vallängen har det börjat växa sly.

8. Det täta slyet är borttaget.

9. Tillgänglig fågelskådningsplats för Ruskis, principritning.

Under hösten byggs en tillgänglig utsiktsplatå i Ruskis. Åtgärdsstillståndet behandlas inom byggnadstillsynen. Från platån kan man betrakta fåglar och annan natur. Passagen till platån blir dels på marken och dels med tillgängliga spångar.

Konditionsbanan i Kokon rätades ut för byggandet av en tillgänglig lekpark. På idrottsplatserna och rutterna utfördes normalt underhåll. Mest synligt är röjningen av sly vid kanterna av friluftsledningarna. Fiskeområdenas regler förenklades och förenhetligades för stadsparkens vattenområden.

12. Flytande slåttermaskin, bild av Mauri Leivo.

NTM-centralen i Nyland ordnade **slätter av vass i Ruskis och Stensböle**. Ruskis fick äran att vara det första objektet där man testade en ny, flytande slåttermaskin. Den nya slåttermaskinen visade sig fungera mycket bra bl.a. vid slätter av vattendragets kanter, vilket inte är möjligt med en vanlig slåttermaskin för sluttningar.

11. Utrotning av främmande arter längs spången.

Främmande arter förökar sig särskilt på stränder och grönområden i naturtillstånd. Stadsinfra bekämpade vresros i Kanonparken. Östra Nylands natur- och miljövårdsförening ordnade talkoarbete i **Ruskis**, där man avlägsnade den invasiva främmande arten, jätdebalsam. Samtidigt städades avfall bort.

10. Talko för avlägsnande av främmande arter, bilden är tagen från fågeltornet

För utvecklingen av nationalstadsparkens område hade det reserverats 50 000 euro i budgeten för i år. Detta går i huvudsak åt till att bygga den tillgängliga utsiktsplatån. Dessutom har anslaget använts för inventering av växtligheten i folkparken i Kokon och för Runebergsparken.

5 Delaktighet och årsdagar

Årsdagen för nationalstadsparken i Borgå firades lördagen 18.5. Dagen var en del av programmet för europeiska kulturmiljödagarna, som år 2024 har temat rutter och korsningar, leder och nätverk. Stadshuset hade ett miniseminarium på förmiddagen. Museilektor Hannele Tenhovuori berättade om Borgå vid korsningen av de historiska rutterna. Temat för specialidrottsinstruktör Christian Bremer var Naturen och friluftslivets betydelse för hälsan. Den aktiva motionären, Sanittu Päivärinta, berättade livligt och med fantastiska fotografier om friluftslivet på Borgå stads vattenområden både med kanot och på skridsko. För långfärdsskridsko lämpar sig NSP-området utmärkt när isläget är bra. På stadshuset fanns bara 10 gäster men diskussionen var livlig. Torget hade samtidigt ett annat evenemang i underbart väder.

13. Bilderna från Sanittu Päivärintas föreställning: Nationalstadsparken - vattenleder.

Fotograf Sanittu Päivärinta

6 Kommunikation

Vi har informerat om de centrala evenemangen och underhållsarbeten i nationalstadsparken längs med året både i stadens meddelanden och sociala medier. Meddelanden publiceras på Porvoo.fi och skilt för media. Meddelanden får i allmänhet stor synlighet i lokala medier.

Genomförandet av konstprogrammet för västra åstranden fortsätter i närheten av NSP-området. Även i anslutning till den kommande Citymarketen kommer ett verk.

16. Blomsterbuffé.

Näse gård används av olika kulturaktörer under detta år och till slutet av nästa år 2025. Kulturtjänsterna koordinerar användningen och aktörerna marknadsför själva evenemang och utställningar bl.a. i stadens evenemangskalender.

Förutom Galleri Gamla Kaplansgården och inne i Runebergs hem använde man under sommaren utomhuslokaler för verkstadsverksamhet och publikevenemang. Barnens midsommarfest 24.6 blev en succé, publikantalet var 800. På gården i Runebergs hem framfördes i juli en teaterföreställning med Runebergstema och i trädgården ordnades under sommaren flera avgiftsfria guidningar som var öppna för allmänheten. På Kaplansgården ordnades blomsterbindningsverkstad och vävverkstad. På Holmska gården visades dockteater på gården.

14. I vävverkstaden.

15. Dockteater på Holmska gården

7 Turism och marknadsföring

Utveckling av varumärkesvärdet för gamla stan i Borgå

I arbetet utreds de centrala intressentgruppernas (företagare, invånare, stad, turister) åsikter om varumärkesvärdet för gamla stan i Borgå, om åtgärder för att stärka varumärkesvärdet och om utnyttjandet av det för att stärka inkomster från turism. Tillsammans med invånarna ordnades en rundvandring i gamla stan. För intressentgrupper och turister görs enkäter och företagsintervjuer, och i samband med en workshop för visioner finns en varumärkesverkstad.

Ärligen ordnas evenemang på Nationalstadsparkens område

- Borgå Ljus 9–10.2.2024
- Köpnatten ordnades i gamla stan på våren 17.5.2024 och hösten 30.8.2024
- Porvoon Viinijuhlat 12–13.7.2024
- Borgå Åkarneval 31.8.2024
- Spökens natt i gamla stan 25.10.2024

Jubileumsåret för Borgå turistguider

Föreningen Borgå Turistguider fyller 60 år 2024. För att fira detta ordnades gratis temaguidningar söndagen 19.5.2024, bland annat rundvandring i gamla stan, Konstnärernas Borgå samt promenaden Kvinnoöden på svenska. Dessutom ordnade föreningen två avgiftsfria guidningar vid västra åstranden i samband med Borgå Åkarneval 31.8.2024. Under rundvandringarna fick man bekanta sig med områdets historia, konst och nutid.

17. På rundvandring i gamla stan.

18. Näse gård vid ljusevenemanget.

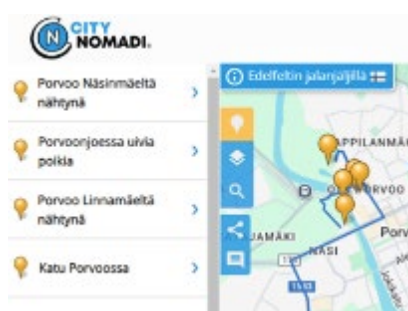
19. Vinfest på allaktivitetsplanen.

Gamla stan deltar i projektet Culturati

Syftet med projektet är att bygga upp ett hållbart och inkluderande ekosystem för kultur och utbildning för att främja Europas kulturarv och konst. Målet är till exempel att bevara kulturarvet genom att förebygga försämring av skicket till följd av trängsel och upprätthålla värdefulla resurser. Projektet pågår under 2023–2026.

En karta över Albert Edelfelts Borgå

För invånarna och turisterna producerades på tre språk (finska, svenska och engelska) en karta över Albert Edelfelts konst och liv, med vars hjälp man kan bekanta sig med Borgå med Albert Edelfelts ögon.

Man kan också bekanta sig med Albert Edelfelts konst genom digital guidning via tjänsten Citynomadi.fi. På rutten finns en audioguidning och du kan antingen promenera eller cykla rutten.

20. Bilder från Citynomaden och kartan.

Främjande av cykelturism

VeloFinland ordnas i Borgå 26–27.9.2024 på Konstfabriken. VeloFinland är cykeltrafikens eget seminarium, som för samman cykeltrafikens intressebevakare, yrkespersoner inom stadsutveckling och cykelturism, beslutsfattare, studerande och aktiva.

VeloFinland bjuder på de senaste nyheterna, forskningsresultaten, insikterna och innovationerna inom cykeltrafiken, stadsplaneringen och cykelturismen.

Årets huvudteman i Borgå är: Cykling hör till alla,

Pengar, makt och beslutsfattande samt Hållbar cykelturism. En viktig del av evenemanget är att bekanta sig med cykellederna i Borgå.

Turistkarta 2024

Turistkartan producerades för år 2024 i fyra olika språkversioner; finska-svenska, tyska-engelska, spanska-franska samt kinesiska-japanska.

Internationella researrangörer

Varje år bekantar sig internationella researrangörer med Borgå. Bland annat kom det researrangörer från USA och Tyskland för att bekanta sig med Borgå under 2024.

8 Kommande utveckling och verksamhet

Ändringar kommer ske i samarbetet med Forststyrelsen angående förvaltningen av det statsägda området på Borgbacken. Man diskuterar med en representant för markägaren om fornminnesområdets konstruktioner och skötsel samt hur kostnaderna uppdelas. Rönningen av slottsvallarnas slybestånd fortsätter kanske inte längre årligen nu när Forststyrelsen har tagit över skötseln av vallarna.

Det finns planer på att göra den nuvarande ruttdelen med spång hinderfri i riktning mot staden från pumpstationen. Genomförandet förbereds i höst. Framför den nya utsiktsplattan byggs år 2025 ett hotell för hussvalor som är starkt hotade. Svalhotellet bekostas av NTM-centralen i Nyland.

I samband med nationalstadsparken vore det bra att föra en större diskussion kring stadsnaturen och trädbestånden i kvartersområdena. Borgå stad har infört en grönkoefficient med vars hjälp man strävar efter att säkerställa att en tillräcklig grönaireal bevaras på tomterna och samtidigt förebygga dagvattenöversvämningar. Grönfaktorn beskriver hur

mycket växtlighet och vattenfördröjande lösningar det finns på tomten i förhållande till tomtens areal. Borgå följer projektet ARVO där man utvecklar ett motsvarande regionalt verktyg. Det utvecklas för att bedöma både mängden och kvaliteten på ekosystemtjänsterna och den biologiska mångfalden. Genom att utnyttja verktyget kan man bättre än för närvarande beakta bevarandet och utvecklandet av grönstrukturen i planeringen av markanvändningen. Verktygen kommer att påverka de uppbyggda områdenas grönska, kolsänkor och stadsnaturens mångfald.

Reparationerna av Gamla bron börjar antagligen nästa år.

De robusta granarna lider av torra somrar. De fina granarnas skick försämras och granbarkborrarna kan föröka sig flera gånger under sommaren. Särskilt är man orolig över Gammelbacka skog och granbeståndet i Kikon som lider av torkan. Under de kommande åren måste man fundera på vad som kan odlas som trädbestånd i dessa frodiga lundmarker och hur man gör planteringar. Tar vi som mål att återställa ädelträdslundar i parkskogarna på samma sätt som man gjorde i parkskogarna på Stensböle och Gammelbacka gårdar på 1800-talet?

21. Granar som lider av torkan i Gammelbacka skog.

9 Samarbete med andra nationalstadsparker

Vi deltar i ett nätverk av nationella stadsparker som omfattar alla Finlands tio nationella stadsparker. Verksamheten koordineras av en styrgrupp, där representanten för Borgå är Paula Tuurnala och ersättare Marjo Valin. Styrgruppen har haft ett Teams-möte cirka en gång i månaden med undantag för sommaruppehållet.

Den årliga nätverksdagen ordnades i Hangö den 5–6 september. Temat var tillgänglighet samt lägena för skötsel- och nyttjandeplanerna.

22. Representanterna för de nationella stadsparkerna i Gäddtarmen i Hangö.

23. En tillgänglig rutt med träyta är byggd vid sandstranden.

Syftet med kommunikationsstrategin är att höja kännedomen om de nationella städerna till samma nivå som nationalparkerna. I kommunikationen samarbetade städerna utgående från en strategi för sociala medier som utarbetades i slutet av år 2023. Enligt den gjordes bl.a. schemalagda uppdateringar per tema på nätverkets webbplats. En liten broschyr framställdes för att delas ut till intressentgrupperna i elektronisk eller tryckt form.

Webbinarier och diskussioner om de nationella stadsparkernas värden och fördelar fortsätter i år. I slutet av året ordnas ett webinarium för beslutsfattarna i nätverksstäderna och ledande tjänsteinnehavare. Huvudtemat för 2024 är samarbete med de europeiska kulturarvsdagarna under temat 'Rutter, nätverk, korsningar'.

KANSALLISET KAUPUNKIPIUISTOT
NATIONALSTADSPARKER-NATIONAL URBAN PARKS

”Kansallinen kaupunkipuisto koostuu kaupungin helmistä – asukkaalle tärkeistä paikoista ja alueista”

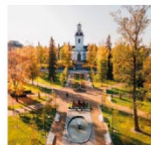
#KaikenVoiSaada

Kansallinen kaupunkipuisto

Kansallinen kaupunkipuisto on maankäyttö- ja rakennuslaissa määritelty kaupunkiympäristössä sijaitseva arvokaiden kulttuuri- ja luonnonmaisemien sekä virkistysalueiden laaja kokonaisuus, jonka säilyttämiseen ja hoitamiseen kaupunki on sitoutunut.

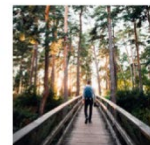
Kansalliset kaupunkipuistot ovat osa kestävä kaupunkisuunnittelua ja -rakentamista. Hakuksen puiston perustamiseksi tekee kaupunki ja perustamisesta päättää ympäristöministeriö.

Lue lisää www.kansallisetkaupunkipuistot.fi

Seuraa meitä:
Facebook: kansallisetkaupunkipuistot
National Urban Parks

”Kansalliset kaupunkipuistot punovat yhteen suomalaisen kaupunkielämän, kaupunkikulttuurin ja luonnon parhaat palat”

24 Nätverkets gemensamma broschyr för intressentgrupperna 2024.